

Minnesanteckningar från Kulturutskottets seminarium "Efter #MeToo – Hur går vi vidare?"
2018-04-19

Seminariet började med ett kortare framträdande där skådespelarna Maria Sundbom, Sofia Rönnegård och Isabella Touma Pettersson gav en inblick i den vardag som speglar teaterns vardag, både bakom och framför scenen.

Kulturutskottets ordförande Olof Lavesson (m) välkomnade och gav en kortare introduktion till seminariet. Ett liknande seminarium hölls för åtta år sedan, men idag var agendan tydligare. Han hoppades på att det inte skulle behövas ett sådant här seminarium i framtiden och att åtgärderna bidrar till förändring.

Efterföljande talare var Kulturrådets generaldirektör Staffan Forssell. Han berättade om KUR:s mål och uppdrag, och hur man genom dem kan vidta åtgärder vad det gäller exempelvis sexuella trakasserier. Detta genom att de bidrag som Kulturrådet betalar ut kräver att man följer svensk lagstiftning, om fallet då är att man på något sätt bryter dessa till exempel genom sexuella trakasserier så blir man återbetalningsskyldig och även polisanmäld. Forssell talade även om samverkansmodellen och hur han var positiv till regionernas ökade ansvar. Han menade att genom att låta regionerna och de regionala institutionerna arbeta närmare och även samarbeta med varandra så kan man arbeta bättre vad det gäller jämställdhetsfrågor.

Vidare tog cheferna för de nationella scenerna, Birgitta Svendén för Kungliga Operan och Magnus Aspegren för Riksteatern, till orda och berättade om hur de resonerar kring arbetet för jämställda arbetsplatser och emot sexuella trakasserier.

Svendén var tydlig med att det inte handlar om konsten, utan om det dagliga arbetet. Det är i det dagliga arbetet som påverkar branschens inre kultur och arbetsmiljö. Det handlar om att styra upp policydokument, det handlar om att vara tydlig med vilka regler som gäller på den gemensamma arbetsplatsen, det handlar om att utbilda, uppmärksamma och skapa medvetenhet.

Aspegren i sin tur talade om hur man som arbetsgivare och chefer förr kan ha varit naiva, ha låtit "genier" och "stjärnor" vara fria och inte ifrågasatta. Han berättar om hur man nu mer tar tag i problem på ett helt annat sätt än tidigare och hur man tar ett större ansvar när det kommer till frågor så som trakasserier på arbetsplatsen. Hur man nu ser och lyssnar mer noggrant och agerar så fort man anar något för att undersöka hur det ligger till. Mycket handlar helt enkelt om att lyssna mer och lägga ned mer tid på att diskutera och uppmärksamma.

Ansvarig minister för jämställdhetsfrågor Lena Hallengren (s) var nästa talare och berättade om hennes och regeringens arbete vad det gäller jämställdhet. Bland annat hur det inte bara

handlar om att jobba med att förändra strukturer på arbetsplatser utan även i civilsamhället i stort. Hallengren berömde att man inom kultursektorn gått i bräschen för att uppmärksamma problemen kring sexuella trakasserier på arbetsplatsen, men ställde även frågan kring de delar av sektorn som ännu inte har haft ett upprop. Exempel på detta är museisektorn, hur står det till där?

Efter Lena Hallengrens anförande var det Anna Whal, ordförande för kommissionen mot sexuella trakasserier inom scenkonsten, som gav en kort redogörelse av den rapport kommissionen tagit fram. De kunde konstatera vilka utmaningar som branschen står inför, men gav också konkreta förslag på hur man kan arbeta vidare för att det ska bli bättre. Dessa var följande:

- Öka kunskapen och initiera förändringsprojekt.
- Levandegör riktlinjer och rutiner
- Skapa förutsättningar för ett gott ledarskap
- Överväg förändringar av kollektivavtal och andra avtal
- Använd en reparativ process för en väg framåt
- Använd det partsgemensamma rådet som nav för att driva på förändringsarbetet

Kommissionen tillsattes på uppdrag av Svensk Scenkonst och Teaterförbundet som efter upproret kring #MeToo fick i uppdrag att ta fram åtgärder, vilket bland annat resulterade i att just tillsätta kommissionen. Båda ordförandena för respektive organisation Stefan Forsberg för Svensk Scenkonst och Anna Carlson för Teaterförbundet berättade om det gemensamma arbetet för att motverka missförhållandena på arbetsplatserna inom scenkonstbranschen.

Sista delen av seminariet bestod av en frågestund, främst mellan politikerna i kulturutskottet och de tidigare talarna från branschen. Följande är ett urval av de frågor som behandlades:

- Vad kan politikerna göra för att den här typ av uppror inte ska ske i framtiden?
- Hur går arbetsgivarna vidare i arbetet med arbetsmiljön?
- Hur ska problem som sexuella trakasserier uppmärksammas och inte döljas i tystnad?
- Vad finns det för beredskap om problemen och incidenter kring exempelvis sexuella trakasserier uppstår?
- Hur ser finansieringen ut för att hantera denna typ av problem på arbetsplatser?
- Hur tillgängliggör man samtalsklimatet på arbetsplatsen så det blir tryggt och mer naturligt att berätta om något är fel?
- Hur tänker man kring framtida repertoarer, i en värld idag där många verk hårt grundas i patriarkala strukturer?
- Hur ser man på barnperspektivet i frågan? I en bransch som är ganska unik i att ha barn som jobbar nära vuxna., vad det gäller scen och i film.

Avslutningsvis summerade kulturutskottets vice ordförande Gunilla Carlsson (s) dagens seminarium, och tryckte på vikten av att den här typ av problematik tas på allvar.